

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Swedac
Box 878
501 15 Borås

Yttrande över ändringar i Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskrifter om mätare, mått, vågar, m.m.

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

I de remitterade förslagen föreslås det föreskrifter om vattenmätare, gasmätare och volymomvandlare, elmätare samt värmemätare (föreskrifter om mätare), föreskrifter om mätsystem för kontinuerlig och dynamisk mätning av mängder av andra vätskor än vatten (föreskrifter om mätsystem), föreskrifter om automatiska vågar, föreskrifter om taxametrar, föreskrifter om längdmått, volymmått för utskänkning och dimensionsmätinstrument (föreskrifter om mått), föreskrifter om avgasmätare samt föreskrifter om icke-automatiska vågar.

De ovan angivna föreskrifterna reglerar områden som redan tidigare varit reglerade i svensk rätt. Anledningen till den nu föreslagna omregleringen är att de EU-direktiv som legat till grund för den svenska lagstiftningen nu har ersatts av det omarbetade mätinstrumentdirektivet¹ samt, vad gäller föreskrifterna om automatiska vågar, det omarbetade NAWI-direktivet². Detta direktiv står i överensstämmelse med den nya lagstiftningsramen som fastlades i förordning (EG) nr 765/2008 om ackreditering och marknadskontroll³ och beslut nr 768/2008/EG om en gemensam ram för saluföring av produkter⁴. I enlighet med den nya lagstiftningsramen så anges olika ekonomiska aktörers skyldigheter att tillse att en produkt uppfyller vissa tekniska specifikationer. De tekniska kraven i sig ändras inte, men ansvaret för att tillse att olika krav är uppfyllda fördelas på de ekonomiska aktörerna tillverkare, importörer och distributörer. I de föreslagna reglerna anges det t.ex. vem som ska upprätta en EU-försäkring och anbringa CE-märkning och hur nästa ekonomiska aktör sedan ska kontrollera att detta gjorts på rätt sätt. Det införs vidare krav på att vissa ekonomiska aktörer ska ta emot klagomål från konsumenter och tillse att deras rättigheter efterlevs samt att de ekonomiska aktörerna ska upprätta och

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/32/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av mätinstrument

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/31/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av icke-automatiska vågar

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93

⁴ Europaparlamentets och rådets beslut nr 768/2008/EG av den 9 juli 2008 om en gemensam ram för saluföring av produkter och upphävande av rådets beslut 93/465/EEG

arkivera historik över produkterna så att man kan se vilka andra ekonomiska aktörer som arbetat med dem, samt arkivera denna information.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Syftet med förslaget

I konsekvensutredningen anges det att syftet med förslaget är att genomföra de omarbetade direktiven. Direktiven syftar i sin tur till att effektivisera regleringen för att på så sätt undvika att farliga produkter finns på marknaden, säkerställa tilliten till CE-märkning och tillse att de ekonomiska aktörer som följer lagstiftningen inte får konkurrensnackdelar.

Regelrådet finner att redovisningen av syftet med förslaget är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Förslagsställaren diskuterar olika möjliga lösningar och vilka konsekvenser alternativen kan ge upphov till.

Regelrådet finner att redovisningen av syftet med förslaget är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges det att förslagen utgör ett genomförande av EU-direktiv. Det anges att de föreslagna bestämmelserna helt motsvaras av de skyldigheter som följer av EU-medlemskapet.

Regelrådet finner att redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges det att de omarbetade direktiven anger att medlemsstaternas genomförandebestämmelser ska tillämpas från den 20 april 2016. Mot denna bakgrund föreslås regleringen träda i kraft den 20 april 2016. Vad gäller informationsinsatser anges det att de tekniska kraven är oförändrade men att speciella informationsinsatser kan behövas vad gäller ansvarsfördelningen mellan de ekonomiska aktörerna.

Enligt Regelrådets mening hade det varit önskvärt om exempel på behövliga informationsinsatser hade angetts.

Regelrådet finner likväl att redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges det att de som berörs av regleringen är de ekonomiska aktörerna. Det anges att även användare, anmälda organ och kontrollorgan påverkas antingen indirekt eller direkt och i varierande grad.

- Vad gäller föreskrifterna om mätare anges det finnas två svenska tillverkare av elmätare. Dessa anges ha en omsättning om mellan 20 miljoner kronor och 70 miljoner kronor. Det anges också finnas mellan sex och tio återförsäljare av mätare, av vilka flera tillhandahåller mer än en typ av mätare. Dessa företag anges ha en omsättning om mellan fem miljoner till flera hundra miljoner kronor. Vidare anges 22 kontrollorgan som är ackrediterade för kontroll av mätare beröras av förslaget. Vissa av dem anges tillhandahålla mätinstrument och kan därmed dessutom anses vara distributörer enligt de nya reglerna.
- Vad gäller föreskrifterna om mätsystem anges det inte finnas några svenska tillverkare. Det anges finnas ett par dussin återförsäljare varav vissa kommer att beröras av förslaget. Två kontrollorgan anges påverkas.
- Vad gäller föreskrifterna om automatiska vågar anges det finnas ett tiotal tillverkare och lika många distributörer i Sverige. Samtliga anges utgöra stora företag. Det anges att det finns fem kontrollorgan.
- Vad gäller föreskrifterna om taxametrar anges det finnas två tillverkare av taxametrar. Företagen har mellan 10 och 20 anställda vardera och en årsomsättning om mellan 20 och 60 miljoner kronor. Det anges vidare finnas fyra svenska företag som marknadsför dessa produkter från utländska tillverkare. Det anges finnas ett anmält organ och 60 ackrediterade besiktningsverkstäder. De minsta av dessa anges ha enstaka anställda och det största drygt 200 anställda. Det anges dock att det största företaget är mycket större än de övriga och därför inte representativt. Medelomsättningen anges uppgå till 61 miljoner kronor per år, och det största företags omsättning överstiger en miljard. Det anges vidare finnas cirka 16 000 taxibilar i Sverige fördelade på cirka 7 000 tillståndshavare. Det råder stor skillnad i storleken på företagen, majoriteten har endast en anställd och det största företaget ett par hundra anställda.
- Vad gäller föreskrifterna om mått anges en det finnas en tillverkare och ett stort antal butiker och återförsäljare.
- Vad gäller föreskrifterna om avgasmätare anges en tillverkare och 15 – 20 distributörer beröras. Företagen anges ha en omsättning mellan cirka fem miljoner kronor och 100 miljoner kronor.
- Vad gäller föreskrifterna om icke-automatiska vågar anges ett tiotal tillverkar beröras. Det anges att det generellt rör sig om mindre företag. Det anges vidare finnas ett hundratal leverantörer av icke-automatiska vågar, även dessa anges generellt vara mindre företag. Vidare anges det finnas sex ackrediterade företag för återkommande kontroll av vågar, vilkas omsättning varierar från cirka tio miljoner kronor till över en miljard kronor.

För samtliga föreskrifter anges ett anmält organ påverkas, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB. Företaget anges ha många arbetsområden och en omsättning om drygt en miljard kronor.

Regelrådet anser att det hade varit önskvärt om företagens storlek tydligare hade framgått genom angivanden av andra storleksmått än omsättning. Det saknas vidare omsättningsangivelser för vissa företagsgrupper.

Regelrådet finner likväl att redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

I konsekvensutredningen anges det att de viktigaste administrativa kostnaderna är oförändrade jämfört med äldre regler. Det anges att tillverkarna kommer att få lönekostnader om mellan 100 000 och 200 000 kronor exklusive sociala avgifter för dokumentationsarbete. En kostnad om cirka 5 000 kronor anges tillkomma för att färdigställa och expediera ansökan om EU-typgodkännande. I upprättandet av den tekniska dokumentationen anges vidare kostnader för provningar om mellan 100 000 kronor till 1 000 000 kronor tillkomma. Företag som har upprättat ett kvalitetssystem för godkännande enligt vissa moduler anges också behöva genomföra ett omfattande arbete med bland annat kurser och internutbildningar för att säkerställa att företagen verkligen arbetar i enlighet med kvalitetssystemet. Det anmälda organet anges också genomföra årliga uppföljningar. De tillverkare som väljer att låta godkänna sin produkt enligt olika modul-regleringar anges behöva upprätta ett kvalitetssystem. Systemet anges ta upp till ett år att upprätta till en kostnad om mellan 200 000 och 400 000 kronor per system, exklusive sociala avgifter. Det anges vidare att vissa kontrollorgan kan anses vara distributörer enligt den nya regleringen, vilket kan föranleda nya krav. Därtill anges en kostnad om mellan 200 000 kronor och 500 000 kronor uppkomma för anmälda organ vid typgodkännande av produkter. För organen anges vidare ett godkännande av ett kvalitetssystem ge upphov till en engångskostnad om mellan 30 000 kronor och 100 000 kronor samt årliga kostnader om mellan 20 000 kronor och 40 000 kronor. De anmälda organen anges också få kostnader på grund av utarbetande av utvärderingsrapporter, upprättande och utfärdande av EU-typintyg samt för att underrätta Swedac om EU-typintyg och förvara kopia av EU-typintyg och teknisk dokumentation. Vad gäller överensstämmelse enligt vissa modulregleringar anges de anmälda organen behöva utfärda beslut och underrätta Swedac om besluten. I vissa fall anges också intyg om överensstämmelse och godkännande av kvalitetssystem samt utfärdande av EU-intyg om konstruktionskontroll utfärdas. Förslagsställaren anger att kostnaden för utarbetande och upprättande av utvärderingsrapport, EU-typintyg, beslut om godkännande av kvalitetssystem, intyg om överensstämmelse samt EU-intyg om konstruktionskontroll kommer att uppgå till mellan 10 000 kronor och 30 000 kronor.

Vad gäller föreskrifterna om taxametrar anges det att åkarna inte bedöms träffas av några nya kostnader eftersom det redan finns ett krav på att de ska ha taxametrar i bilarna. Vad gäller föreskrifterna om automatiska vågar anges det uppkomma en kostnad för att upprätta dokumentation avseende intyg i originalversion samt uppdaterade intyg. Kostnaden anges uppgå till 270 000 kronor till 540 000 kronor. Vidare anges ansökningar för nya eller ändrade EU-typintyg uppgå till 14 500 kronor per år.

I konsekvensutredningen anges det också hur många EU-typintyg och övriga intyg om överensstämmelse som har lämnats in under tidigare år. Det anges att för de flesta produkter som träffas av de remitterade förslagen har få eller inga intyg utfärdats under föregående år. Vad gäller icke-automatiska vågar har dock cirka 40 intyg utfärdats.

Det anges vidare att den tekniska dokumentationen och EU-försäkran om överensstämmelse samt intyg om överensstämmelse ska bevaras i tio år. Detta anges dock inte ge upphov till någon större kostnad. Det anges att marknadsaktörer kan komma att behöva definiera eller omdefiniera sina inbördes relationer utifrån den systematik som anges i föreskrifterna. Vidare anges aktörerna behöva sätta sig in i vilka förpliktelser de har. Därtill anges tillverkarna behöva upprätta system för att registrera klagomål, registrera produkter som inte uppfyller kraven samt informera distributörer om övervakning. Samtliga

aktörer anges också behöva underrätta marknadskontrollmyndigheterna om olika omständigheter. Detta anges inte ge upphov till någon större kostnad.

Enligt Regelrådet har förslagsställaren redogjort för delar av de kostnader förslaget kan ge upphov till på ett godtagbart sätt. Det framgår framförallt vilka kostnaderna kan tänkas bli för att EU-typgodkända produkter enligt den nya regleringen. Regelrådet bedömer dock att de ökade kraven på de ekonomiska aktörerna kan medföra att kostnaden för taxametrar höjs, vilket kan medföra att priset för åkarna kan öka. Regelrådet anser också att kravet på att arkivera visst material under tio år kan ge upphov till kostnader för företagen. Även den omdefiniering som marknads aktörer behöver göra kan enligt Regelrådets mening ge upphov till kostnader på grund av verksamhetsförändringar. Därtill bedömer Regelrådet att kraven på att upprätta system för registrering av klagomål och registrering av felaktiga produkter kan ge upphov till kostnader. Därtill framgår det inte helt klart vilka, av de angivna kostnader, som är nya och vilka som företagen har redan idag. Alla dessa delar borde enligt Regelrådets mening ha utretts ytterligare och att så inte skett utgör en brist. Regelrådet anser också att det hade varit önskvärt om det tydligare hade angetts om kostnaderna var administrativa eller ej.

Regelrådet finner att redovisningen av påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet är bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen anges det att förslagen förväntas bidra till en förbättrad konkurrenssituation genom att metoderna för att ingripa mot produkter som inte uppfyller kraven blir effektivare.

Regelrådet finner att redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen anges det att företagen inte beräknas påverkas i andra avseenden.

Regelrådet finner att redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen anges det att föreskrifterna utgör ett genomförande av ett EU-direktiv vilket försvårar möjligheterna att ta hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

Enligt Regelrådets mening borde det faktum att taxametrar riskerar att fördyras kunna ge upphov till ökade kostnader för en företagsgrupp som till stor del består av mindre och ekonomiskt svagare företag. Avsaknaden av en redogörelse för eventuella särskilda hänsyn till dessa företag utgör enligt Regelrådets mening en brist.

Regelrådet finner att redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är bristfällig.

Sammantagen bedömning

Enligt Regelrådets mening har förslagsställaren redovisat många av de relevanta förändringarna förslaget kan medföra för företagen. Bland annat innehåller konsekvensutredningarna mycket information om vad EU-typgodkännande kan kosta för företagen. Konsekvensutredningen är dock bristfällig vad gäller redovisningen av de kostnader som kan komma att uppkomma för företagen till följd

av den nya ansvarsfördelningen regleringen medför. Regelrådet har förståelse för att dessa delar kan vara svåra att beskriva men anser att det är möjligt att redovisa en i vart fall översiktlig redogörelse över dessa konsekvenser. Detta har exempelvis gjorts av Elsäkerhetsverket i ett liknande ärende, se RR-2015-000331. Eftersom konsekvensutredningen brister i en så pass viktig och central del som i redovisningen av förslagets påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet anser Regelrådet att konsekvensutredningen inte kan bedömas vara godtagbar. Konsekvensutredningen är därtill bristfällig vad gäller redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

Mot bakgrund av vad som angetts ovan finner Regelrådet att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 2 mars 2016.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist, ordförande, Claes Norberg, Yvonne von Friedrichs, Lennart Renbjer och Marie-Louise Strömberg.

Ärendet föredrogs av Nils Edvall.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Nils Edvall
Föredragande